

مقطع تحصیلی: **کاردانی** کارشناسی رشته: **روابط عمومی**. ترم: **نیمسال دوم**... سال تحصیلی: ۱۳۹۸ - ۱۳۹۹

نام درس: **رسانه شناسی** نام و نام خانوادگی مدرس: **دکتر هما صدقی جلال**

آدرس email مدرس: hshedghijalal@gmail.com تلفن همراه مدرس:

دانشجویان محترم جهت استفاده از فایل صوتی مباحث به آدرس ایمیل ذکر شده شماره تلفن خود را اعلام نمایید.

جزوه درس: **رسانه شناسی** مربوط به هفته: جلسه هفتم

text: دارد ندارد voice: دارد ندارد power point: دارد ندارد

تلفن همراه مدیر گروه: ۰۹۱۲۴۰۵۸۷۲۰

بسم الله الرحمن الرحيم

• دهکده جهانی

نظریه دهکده جهانی که مک لوهان مطرح می کند بحث دهکده جهانی است. او معتقد است که جامعه کنونی تحت تاثیر وسایل ارتباطی الکترونیکی در حال تبدیل شدن به یک دهکده کوچک جهانی است. این چطور اتفاق می افتد؟ ارتباطات به شکل جدید باعث شده که انسان با غلبه بر زمان و مکان بتواند با هر نقطه از این عالم هستی در کمترین زمان ممکن ارتباط برقرار کند و دیگر مرزهای جغرافیایی و سیاسی مانند قبل اهمیت استراتژیک ندارد و نمی تواند مانع برقراری ارتباط میان اقوام و ملت ها باشند. در نتیجه ما در این دوران شاهد درهم آمیختگی فرهنگ ها هستیم که این دارای مزایا و معایبی می باشد که به صورت جداگانه به آن پرداخته

می شود.

مک لوهان معتقد است که با نشر فرهنگ الکترونیکی، خصوصیات مربوط به فرهنگ شفاهی دیگر بار بر جوامع مدرن غالب می شود. او می گوید که نقل و انتقال سریع اطلاعات که خاص امکانات الکترونیکی پیشرفته است سبب شده جهان روز به روز کوچکتر شود، تا جایی که هم اکنون گویی در یک دهکده بزرگ زندگی می کنیم و چون گذشته های دور اطلاعات را از راه گوش به دست می آوریم.

مک لوهان معتقد است که بحران شرق و غرب از تفاوت های انسان سمعی و بصری ریشه می گیرد. وی می گوید در دنیای مغرب زمین که نظم و قاعده بصری در آن حکمفرماست، فضا متحد الشكل و پیوسته انگاشته می شود، ولی در مشرق زمین و فرهنگ های شفاهی، این فاصله موجود بین صداها و اشیا است که همه چیز را تحت الشعاع قرار می دهد، به طوری که در این فرهنگ ها رابطه ها از نظر دور می مانند. (تهرانچیان، ۱۳۶۷)

• رسانه های سرد و گرم

اصطلاح گرم (Hot) و سرد (Cool) از زبان محاوره ای آمریکایی گرفته شده و اشاره ای است به تمایز میان لطیفه پردازی سرد که فهمیدن و لذت بردن از آن احتیاج به قدرت تخیل داشته و لطیفه ها و نکته های گرم که بخاطر صراحت و وضوحشان نیازی به تخیل ندارند. مک لوهان با بسط این تقسیم بندی (تقسیم رسانه به سرد و گرم)، جوامع را نیز به جوامع سرد و گرم تقسیم می کند. این تقسیم بندی از قابل انتقادترین جهات اندیشه مک لوهان در ارتباطات جمعی است که به نوعی، سورنالیسم مکنون در تفکر او را به منصفه بروز و ظهور می گذارد. منظور مک لوهان از **رسانه سرد**، رسانه ای است که مشارکت زیادی را از ناحیه مخاطب طلب کرده و مخاطب

باید به کمک سایر حواس خود، به استقبال آن رسانه برود. به نظر او **وسایل ارتباطی سرد** شامل آن ابزار یا وسایلی است که موجب مشارکت بیشتر انسانی را فراهم می سازد. از آنجا که یک رسانه سرد، کمتر به تشریح و توصیف می پردازد، ضرورتاً دخالت و همکاری بیشتری را از حواس مخاطب طلب می کند؛ تا به کمک آنها،

آنچه را به او نداده‌اند و یا وسیله ارتباطی فاقد آنهاست، پر کند و در جای خود بگذارد. در رسانه‌های سرد، لازم است مخاطب با بهره‌گیری از قدرت تخیل خود، حلقه‌های مفقوده‌ای که در پیام‌ها وجود دارد را شناسایی کند و در واقع حجم زیادی از اطلاعات را بر اطلاعات ارائه شده از سوی رسانه، اضافه کند؛ تا فهم کامل پیام رسانه‌ای حاصل شود.

اما **رسانه گرم** در دیدگاه مک‌لوهان، رسانه‌ای است، که تنها یکی از حواس پنج‌گانه مخاطب را در نهایت تکامل و قدرت آن بکار می‌گیرد. **رسانه گرم** به مشارکت محدود مخاطب نیاز دارد. رسانه گرم با حجم زیادی از داده‌ها همراه بوده و از نظر بیان مقصود، کامل است؛ آن‌چنان دارای وضوح و روشنی است که چیزی را باقی نمی‌گذارد؛ تا دخالت مخاطب را در پر کردن فراموش شده‌ها و خلاءها ایجاب کند و همکاری مخاطب را به حداقل رساند. به عکس، رسانه‌های سرد، نیازی به افزوده شدن مقدار متنابهی اطلاعات، توسط مخاطب بر اطلاعات ارائه شده از سوی رسانه نداشته و تشریک مساعی چندانی را از طرف مخاطب ایجاب نمی‌کند. اینگونه از رسانه‌ها، همگی دارای پیام کامل بوده و امکان استنتاج و تفسیر شخص از موضوع را به حداقل می‌رسانند.

اقسام رسانه‌های سرد و گرم

بر اساس معیار رایج شده برای رسانه‌های سرد می‌توان این موارد را جزء رسانه‌های سرد بر شمرد

۱. تلویزیون؛
۲. تلفن؛
۳. کاریکاتور؛
۴. سمینار؛
۵. نوشته‌های ایدئوگرافیک (نوشته‌های تصویری که مراد، همان خطی است که با علائم و تصاویر بیان

مقصود می‌کند؟

۶. رسانه‌های سنگین و سخت مانند سنگ و لوح؛

۷. جلسات بحث و گفتگو یا گفتار (گفتارها و گفتگوهای افراد، سرد بشمار می‌روند؛ چون شنونده باید

اطلاعات زیادی را بر اطلاعات داده شده توسط مخاطب بیفزاید؛ تا آنرا کاملاً درک کند؛

۸. داستان‌های مصور؛

۹. کلام انسان.

موارد زیر را هم می‌توان جزء رسانه‌های گرم برشمرد:

راديو؛

کتاب؛

عکس؛

مطبوعات؛

ضبط صوت؛

سینما

سخنرانی (که در جریان آن فقط یک یا چند نفر اندیشه خود را به دیگران منتقل می‌سازند، بدون آنکه درصدد

پیدایی نوعی تبادل فکر برآیند)

مک‌لوهان ضمن تکیه بر تناقض میان سینما و تلویزیون، قائل است که مخاطب، تصویر سینمایی را بدون

بازسازی و تخیل، درک می کند؛ بر خلاف تلویزیون که قدرت تخیل و ابداع مخاطب را بکار گرفته و باعث می شود تا تماشاگر در ساختن و پرداختن برنامه، فعالانه شرکت کند.

باید در نظر داشت که در مقایسه رسانه‌ها با همدیگر، ممکن است رسانه‌ای نسبت به یک رسانه دیگر گرم بشمار رود؛ در حالیکه در قیاس با رسانه دیگری از صفت سردی برخوردار باشد. مثلاً رادیو در قیاس با تلویزیون یک رسانه گرم بشمار می‌رود؛ اما همین رسانه گرم وقتی با کتاب مقایسه شود نسبت به کتاب، حائز سردی می‌باشد. بنابراین رسانه‌های سرد و گرم در مقام و جایگاه مقایسه با همدیگر می‌توانند، هر دو وصف سردی و گرمی را بپذیرند.

سوال

- ۱- مبحث دهکده جهانی مربوط به چه کسی است؟ توضیح دهید؟
- ۲- چه کسی مفهوم رسانه سرد و گرم را مطرح کرده است؟
- ۳- مفهوم رسانه سرد به چه معناست؟ چند مثال ذکر کنید؟
- ۴- مفهوم رسانه گرم به چه معناست؟ با چند مثال توضیح دهید؟